

**Інформаційна довідка  
щодо проекту Закону України  
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні  
правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального  
процесуального кодексу України щодо вдосконалення виконання  
покарання у вигляді громадських робіт, забезпечення прав осіб,  
які їх виконують»  
(реєстр. № 14154-1 від 10.11.2025)\***

***Анотація.** В інформаційній довідці досліджуються підстави удосконалення порядку застосування громадських робіт як виду адміністративного стягнення та покарання у контексті проекту Закону України (реєстр. № 14154-1 від 10.11.2025) (далі – законопроект).*

*Розглядається відповідність законопроекту вимогам Конституції України, основоположним засадам правотворчої діяльності, нормам чинного адміністративно-деліктного, кримінального та кримінального процесуального законодавства щодо підстав призначення адміністративних стягнень і кримінальних покарань.*

***Ключові слова:** адміністративне стягнення, покарання, громадські роботи, орган пробації, правопорушник.*

## **Вступ**

В умовах правового режиму воєнного стану актуалізуються питання виправлення та ресоціалізації правопорушників, залучення їх до відбудови держави, зокрема шляхом призначення адміністративного стягнення чи покарання у виді громадських робіт.

Законопроект розроблено з метою удосконалення правового механізму застосування та виконання покарання у вигляді громадських робіт, визначення гарантій прав осіб, залучених до таких робіт. Пропонується внесення змін до статей 30-1, 321-2, 321-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), статей 52, 56, 57, 77 Кримінального кодексу України (далі – КК України), статті 535 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України).

Законопроект є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо удосконалення виконання покарання у виді штрафу та розширення громадських робіт» (реєстр. № 14154 від 24.10.2025).

## **Основна частина**

Визнаючи необхідність зміни законодавчих підходів щодо удосконалення системи адміністративних стягнень та покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, вважаємо за доцільне відзначити таке.

Зміни норм законів про адміністративну, кримінальну відповідальність, а особливо ті, які стосуються удосконалення системи стягнення чи покарання, повинні базуватися на результатах ґрунтовного аналізу практики застосування відповідного виду примусових заходів, зокрема даних, які доводили би

недостатню ефективність чинної редакції норми, наявність проблем у застосуванні адміністративного стягнення чи покарання тощо.

Наведені в пояснювальній записці до законопроекту твердження на кшталт: «нинішній порядок призначення та виконання громадських робіт характеризується низкою суттєвих проблем як правового, так і організаційного характеру», «відсутність єдиної державної політики у сфері пробації щодо організації громадських робіт не дозволяє ефективно координувати дії місцевих громад, органів влади та органів пробації» – не можуть вважатися достатнім обґрунтуванням доцільності пропонованих законодавчих новел.

Назву законопроекту доцільно узгодити із його змістом, оскільки законодавчі пропозиції стосуються не «вдосконалення виконання покарання у виді громадських робіт», а спрямовані на удосконалення підстав призначення громадських робіт як виду адміністративного стягнення чи покарання. Окрім цього, питання виконання покарань є предметом правового регулювання кримінально-виконавчого законодавства (частина перша статті 1 Кримінально-виконавчого кодексу України), зміни до якого не пропонуються.

Додаткового обґрунтування потребує пропозиція внесення змін до КК України в частині віднесення громадських робіт до змішаних покарань (тих, які можуть бути як основними, так і додатковими). Відповідно до чинної статті 52 КК України громадські роботи можуть бути призначені лише як основне покарання. Змістом покарання у виді громадських робіт є обов'язок засудженого безоплатно виконувати суспільно корисні роботи. Громадські роботи не можуть бути джерелом поповнення бюджету органів місцевого самоврядування і виконуються не на користь потерпілого від злочину, а на користь громади (суспільства).

Із метою забезпечення принципу правової визначеності було б необхідно уточнити положення: статті 98 КК України в частині переліку видів додаткових покарань, які можуть бути застосовані до неповнолітніх; частини першої статті 100 КК України щодо тривалості виконання покарання у виді громадських робіт. Також визнання громадських робіт змішаним видом покарання зумовлює необхідність вирішення питання диференціації меж вказаного покарання залежно від того, чи призначаються громадські роботи як основне, чи як додаткове покарання.

Пропоноване в законопроекті доповнення статті 321-2 КУпАП новою частиною третьою, в якій передбачається можливість встановлення власником підприємства, установи, організації спільно із порушником графіку щоденного виходу на роботу з урахуванням часу роботи (навчання) порушника на основній роботі, не відповідає змісту вказаної норми, оскільки не стосується визначення критеріїв для обчислення строків відбування громадських робіт, та/або загального строку виконання цього адміністративного стягнення.

Положення законопроекту щодо набрання чинності законом не враховують приписів Конституційного Суду України, викладених у Рішенні від 15 квітня 2020 року № 2-р(П)/2020, де зазначено, що відповідно до принципу верховенства права важливо передбачити розумний часовий проміжок між офіційним оприлюдненням закону й набранням ним чинності.

Потребує конкретизації пункт 2 Розділу II законопроекту в частині доручення Кабінету Міністрів України щодо переліку нормативно-правових актів, які потребуватимуть прийняття або перегляду (пункт 8 статті 90 Регламенту Верховної Ради України).

### **Висновки**

Удосконалення правового механізму застосування та виконання покарання у виді громадських робіт може бути здійснено виключно в межах предмета правового регулювання кримінально-виконавчого законодавства.

*Дослідницька служба  
Верховної Ради України*

*\*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*